

विद्या भवन बालिका विद्यापीठ ,लखीसराय

वर्ग नवम् विषय संस्कृत शिक्षक श्यामउदय सिंह,

ता: 15-07-2021(एन.सी. आर. टी. पर आधारित)(पुनरावृत्ति)

पाठ: चतुर्थः पाठनाम कल्पतरुः

1. 'क' स्तम्भे विशेषणानि 'ख' स्तम्भे च विशेष्याणि दत्तानि। तानि समुचितं योजयत-

'क' स्तम्भ	'ख' स्तम्भ
कुलक्रमागतः	परोपकारः
दानवीरः	मन्त्रिभिः
हितैषिभिः	जीमूतवाहनः
वीचिवचञ्चलम्	कल्पतरुः
अनश्वरः	धनम्

2. उत्तराणि-

'क' स्तम्भ	'ख' स्तम्भ
कुलक्रमागतः	कल्पतरुः
दानवीरः	जीमूतवाहनः
हितैषिभिः	मन्त्रिभिः
वीचिवचञ्चलम्	धनम्
अनश्वरः	परोपकारः

3. (क) "स्वस्ति तुभ्यम्" स्वस्ति शब्दस्य योगे चतुर्थी विभक्तिः भवति। इत्यनेन नियमेन अत्र चतुर्थी विभक्तिः प्रयुक्ता। एवमेव (कोष्ठकगतेषु पदेषु) चतुर्थी विभक्तिं प्रयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत-

- i. स्वस्ति ..... (राजा)
- ii. स्वस्ति ..... (प्रजा)
- iii. स्वस्ति ..... (छात्र)
- iv. स्वस्ति ..... (सर्वजन)

उत्तराणि-

- v. राज्ञे
- vi. प्रजायै/प्रजाभ्यः
- vii. छात्राय/छात्रेभ्यः
- viii. सर्वजनेभ्यः

(ख) कोष्ठकगतेषु पदेषु षष्ठी विभक्तिं प्रयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत-

- ix. तस्य ..... उद्याने कल्पतरुः आसीत्। (गृह)
- x. सः ..... अन्तिकम् अगच्छत्। (पितृ)
- xi. .... सर्वत्र यशः प्रथितम्। (जीमूतवाहन)
- xii. अयं ..... तरुः? (किम्)

उत्तराणि-

- xiii. गृहस्य
- xiv. पितुः
- xv. जीमूतवाहनस्य
- xvi. कस्य